

--	--	--

1. Nazwa przedmiotu: INFORMATYKA		2. Kod przedmiotu:		
3. Karta przedmiotu ważna od roku akademickiego: 2012				
4. Forma kształcenia: studia pierwszego stopnia				
5. Forma studiów: studia stacjonarne				
6. Kierunek studiów: BIOTECHNOLOGIA; STUDIA MIĘDZYWYDZIAŁOWE				
7. Profil studiów: ogólnoakademicki				
8. Specjalność: BIOTECHNOLOGIA W OCHRONIE ŚRODOWISKA, BIOTECHNOLOGIA PRZEMYSŁOWA, BIOINFORMATYKA				
9. Semestr: 3, 4				
10. Jednostka prowadząca przedmiot: Instytut Automatyki, RAu1				
11. Prowadzący przedmiot: prof. dr hab. inż. Mieczysław Metzger				
12. Przynależność do grupy przedmiotów: przedmioty wspólne				
13. Status przedmiotu: obowiązkowy				
14. Język prowadzenia zajęć: polski				
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne: matematyka; obsługa komputera, umiejętność korzystania z internetu, znajomość bioprocessów.				
16. Cel przedmiotu: Celem przedmiotu jest praktyczne nauczenie studentów programowania strukturalnego obliczeń inżynierskich na komputerach standardu PC, przy wykorzystaniu języka C/C++; języka m w środowisku Matlab oraz języka R w środowisku Bioconductor. Dodatkowym celem jest pokazanie najprostszych metod numerycznych w tym metod numerycznego rozwiązywania równań różniczkowych dla symulacji prostych bioprocessów.				
17. Efekty kształcenia:				
Nr	Opis efektu kształcenia	Metoda sprawdzenia efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla kierunku studiów
W1	zna metodykę programowania strukturalnego na przykładzie języków C/C++, m oraz R. Zna też ogólne mechanizmy programowania charakterystyczne dla wszystkich języków programowania strukturalnego	CL, PS, OS	WM, L	K_W06, K_W21
W2	zna podstawowe metody programowania inżynierskich obliczeń komputerowych w tym podstaw programowania badań symulacyjnych	CL, PS, OS	WM, L	K_W02, K_W20, K_W21, K_W22
W3	Ma wiedzę o podstawowych sposobach programowania strukturalnego w językach C/C++; m oraz R.	CL, PS, OS	WM, L	K_W21
U1	Potrafi programować podstawowe obliczenia inżynierskie w językach C/C++; m oraz R.	CL, PS, OS	L	K_U06, K_U09, K_U26
U2	Potrafi wykorzystać znajomość podstawowych mechanizmów programowania strukturalnego do szybkiego opanowania dalszych języków programowania.	SP, CL	L	K_U04, K_U09, K_U26
K1	Potrafi samodzielnie podejmować decyzje dotyczące wyboru mechanizmów i algorytmów programowania	CL, PS	L	K_K07
K2	Potrafi zaprezentować i obronić wykonany samodzielnie program.	OS	L	K_K03

18. Formy zajęć dydaktycznych i ich wymiar (liczba godzin)

W. : 60 L.: 60

19. Treści kształcenia:

Wykład

Semestr 3

Wstęp do programowanie w językach wyższego rzędu: Konieczność umiejętności programowania w pracy inżynierskiej; rola i znaczenie języków wyższego rzędu;

Rola języka C we współczesnej informatyce: C jako język łączący cechy języków wyższego i niższego rzędu; wiodąca rola języka C we współczesnym programowaniu; podkreślenie, że na bazie C uczymy się mechanizmów programowania wspólnych dla wszystkich języków programowania.

Programowanie w języku C: Idea programowania strukturalnego. Deklaracje globalne i lokalnie; Standardowe typy zmiennych; Wyrażenia; Wymuszenie typu wyrażenia; Instrukcje proste: instrukcje podstawienia; Komentarze; Instrukcje strukturalne: warunkowe; Instrukcje iteracyjne – pętle (for; while; do...while); Instrukcja switch; Omówienie wprowadzania i wyprowadzania danych; Biblioteki <stdio.h>, <iostream.h>; Omówienie standardu dla we/wy domyślnych: printf; scanf; formatowanie. Omówienie idei strumieni dla C++ Borlanda oraz DevC++; Łatwiejsza obsługa i lepsza kontrola we/wy; Strumienie cout, cin, cerr; Operatory << oraz >>; Wstawianie i wyjmowanie elementów ze strumienia; Więcej o operatorach i ich hierarchii; Zmiana typu wyrażenia; Uwaga na typ wyniku przy dzieleniu. Wprowadzenie do wskaźników i referencji. Wprowadzenie do funkcji; Ogólna postać programu z funkcjami; Cechy języka; Wykorzystanie funkcji w wyrażeniach; Wprowadzanie danych do funkcji (przez wartość); Wyprowadzanie wyniku – return; Parametry formalne i aktualne; Zakres działania; Deklaracja prototypów funkcji; Omówienie deklaracji static double; Zaslania; Przekazywanie danych przez globalność; Przekazywanie przez parametry aktualne; Program ilustrujący globalność i lokalność. Więcej o wykorzystaniu wskaźników; Komunikacja z funkcją przy użyciu wskaźników; wskaźniki i referencje; Programy przykładowe. Złożone struktury danych; tablice jedno i wielowymiarowe; Deklaracja typu tablicowego; Nazwa tablicy jako wskaźnik; Gromadzenie danych w tablicy; Wyciąganie danych z tablicy; Elementy tablic w wyrażeniach i funkcjach; Obsługa plików dyskowych; Deklaracja pliku FILE *we; Funkcje fopen, fprintf, fscanf. Otwieranie plików; Zapis do pliku; Odczyt z pliku; Plik tekstowy jako pośrednictwo z innymi programami; otwarcie pliku ze sprawdzeniem obecności; Program Przebieg; Operacje na plikach w c++ – biblioteka <fstream.h>; Kreacja i otwarcie pliku; sterowanie strumieniami; Zamykanie pliku. Zmienne dynamiczne, dynamiczne struktury danych.

Wstęp do metod numerycznych: ogólne zasady obliczeń komputerowych; rozwiązanie przybliżone i definicje błędów obliczeniowych; wybrane metody numeryczne dla obliczeń inżynierskich; metody iteracyjne i metody rekurencyjne; numeryczne rozwiązywanie równań nieliniowych; numeryczne całkowanie równań różniczkowych; generacja wymuszeń (sinusoidalnych, prostokątnych i pseudolosowych);

Podstawy symulacji procesów biotechnologicznych: standard UDYN; prosty element inercyjny; właściwości uśredniające elementu inercyjnego dla periodycznych zmian sygnału wejściowego.

Semestr 4.

Podstawowe programy użytkowe: Rola programów użytkowych w pracach inżynierskich; programowanie obliczeń inżynierskich w środowisku Matlab;

Programowanie w środowisku Matlab: Ogólna ideologia oprogramowania Matlab. Pokaz inicjacji tablic i najprostszyc obliczeń. Powiększanie macierzy; Wycinanie kawałków; Operacje macierzowe i tablicowe; Funkcje i ich wykorzystanie; Globalność w środowisku Matlab; Wprowadzanie danych do funkcji; Zwracanie wyników; Grafika w Matlabie; Pokaz bardziej skomplikowanych programów: iteracyjne rozwiązanie nieliniowego równania algebraicznego. Wykorzystanie Matlab do wykresów z programu obliczającego przebieg X(t) w C (zamiast przebiegu z doświadczenia) – pośrednictwo jawnych plików tekstowych (można łatwo coś zmienić). Wklejenie wykresów do Worda. Atrybuty obiektów graficznych; Demo zaawansowanych programów (mini-środowisk windowsowych). Prezentacja wybranych toolboxów.

Symulacja bioprocessów: realizacja standardu UDYN w Matlabie; zbiorniki z wymuszonymi przepływami; Zbiornik wypełniony z przelewem; zbiorniki z samoregulacją; właściwości uśredniające zbiornika stabilizującego dla periodycznych zmian stężeń wejściowych; Model 2 zbiorników wypełnionych (często występuje w oczyszczalniach); bilanse substancji i energii; Mieszalniki; Bioreaktory; Prosty bioreaktor przepływowy dla redukcji substratu; Chemostat; konkurencja kultur w chemostacie; możliwości koegzystencji kultur w chemostacie; Problem obliczenia warunku początkowego i ustalonego punktu pracy.

Bioconductor i język R jako podstawowe narzędzie biotechnologa: podstawy ideowe; instalacja środowiska obliczeniowego; uruchomienie podstawowych elementów.

Programowanie w języku R: Ideologia Bioconductora i środowisko języka R, wprowadzenie, wektory i operacje na nich, programy, bloki i instrukcje sterujące; Najprostsze wektory można utworzyć intuicyjnie - funkcja powiązania c(); Utrzymywanie danych w przestrzeni roboczej i ich eliminacja; Operacje arytmetyczne na wektorach; Funkcje operujące na wektorach; Struktury i instrukcje sterujące; Bloki: {wyrażenie_1, ..., wyrażenie_n} – blok jest też wyrażeniem a więc może być użyte w instrukcjach złożonych; instr warunkowa: if (wyr_logiczne) wyr_2 else wyr_3 (używamy jak w C/C++ operatorów && oraz ||); pętla for: for (nazwa_zmien_petli in wyr_1) wyr_2 (wyr_1 to często np. 1:100; wyr_2 to typowo blok); pętla powtarzaj: repeat wyrażenie (aby zakonczyc w wyrażeniu musi się pojawić break); pętla while: while (warunek) wyrażenie; Pisanie i wykonywanie programów; Obliczenia statystyczne, odczyt i zapis danych na dysk.

Ćwiczenia tablicowe

nie ma

Zajęcia laboratoryjne

Semestr 3

1. Wprowadzenie do laboratorium (zapoznanie ze środowiskiem programowania)
2. Podstawy języka C (wprowadzanie danych, zapis wyrażeń algebraicznych)
3. Wykorzystanie instrukcji warunkowych (instrukcje if oraz switch)
4. Instrukcje iteracyjne cz. 1 (instrukcje while, for i do...while)
5. Instrukcje iteracyjne cz. 2 (instrukcje break i continue)
6. Instrukcje iteracyjne cz. 3 (kontynuacja tematu)
7. Złożone struktury danych cz. 1 (tablice jednowymiarowe)
9. Złożone struktury danych cz. 2 (tablice wielowymiarowe)
10. Złożone struktury danych cz. 3 (zapis i odczyt danych z plików)
11. Funkcje cz. 1 (sposób tworzenia funkcji i ich wywoływania, przekazywanie parametrów przez wartość)
12. Funkcje cz. 2 (przekazywanie parametrów poprzez wskaźnik i referencję)
13. Złożone konstrukcje programowe - rekurencja
14. Kolokwium sprawdzające cz. 1
15. Kolokwium sprawdzające cz. 2

Semestr 4

1. MATLAB – podstawy
2. MATLAB – tworzenie funkcji
3. MATLAB – wielomiany, interpolacja
4. MATLAB – regresja, statystyka
5. MATLAB – obliczenia symboliczne
6. MATLAB – symulacja bioprocessów – zbiorniki i ich połączenia
7. MATLAB – symulacja bioprocessów - bioreaktor
8. R – Proste obliczenia w środowisku języka R.
9. R – Wektory i operacje na nich, obliczenia i wykresy przebiegów, programy i ich egzekucja, struktury warunkowe i iteracyjne.
10. R – Złożone struktury danych w języku R
11. R – Funkcje w języku R
12. R – statystyka i grafika, zapis i odczyt z pliku
13. R – symulacja bioprocessów
14. Kolokwium sprawdzające cz. 1
15. Kolokwium sprawdzające cz. 2

20. Egzamin: tylko zaliczenie

21. Literatura podstawowa:

1. B.Kernigham, D.Ritchie: Język C (7 wydań)
2. J. Grębosz: *Symfonia C++*. Programowanie w języku C++ orientowane obiektowo. Oficyna Kallimach, Kraków1999
3. Matlab user-manual
4. Język R - Bioconductor user manual

22. Literatura uzupełniająca:

1. B. Stroustrup: *Język C++*. WNT Warszawa 1994
2. B. Stroustrup: *Projektowanie i rozwój języka C++*. WNT Warszawa,1994

23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:

Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta
1	Wykład	60/30 (60)
2	Ćwiczenia	0/0
3	Laboratorium	60/30 (100)
4	Projekt	0/0
5	Seminarium	0/0
6	Inne (egzamin i przygotowanie)	15/15 (20/40)
	Suma godzin	135/75 (200)
24. Suma wszystkich godzin: 210 (340)		
25. Liczba punktów ECTS: 7 (8)		
26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego: 4		
27. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach o charakterze praktycznym (laboratoria, projekty): 3		
26. Uwagi:		

Zatwierdzono:

.....
(data i podpis prowadzącego)

.....
(data i podpis dyrektora instytutu/kierownika katedry/
Dyrektora Kolegium Języków Obcych/kierownika lub
dyrektora jednostki międzywydziałowej)